

GOVOR OTROKA

Z otrokom se ne pogovarjamo »po otročje«!

KAJ VPLIVA NA RAZVOJ OTROKOVEGA GOVORA?

Eden boljših nasvetov, ki jih mamice in očki dobijo že na starševski šoli, je, da se **začnete pogovarjati z dojenčkom, ko je ta še v trebuhu**. In komunikacija naj se samo še okrepi, ko bo detece prirojalo na svet. Čeprav še ne bo znal nič povedati, vas bo poslušal. Razvoj otrokovega govora je odvisen prav od tega, koliko in kako se boste pogovarjali z njim.

GOVOR SKOZI IGRO

Ko je otrok še majhen, vključite v svoj govor **čim več imitiranja – oponašajte različne glasove**. Pazite le, da bo IZGOVORJAVA JASNA, da bo otrok slišal cele besede, zlasti če mu požete pesmice. Če boste ob tem ploskali ali migali, boste toliko bolj osrečili svojega malčka. Ker se otrok začne učiti govora že z rojstvom (poslušča, spremlja, pomni itd.), se pogovarjajte z njim tudi ko kuhate, pospravljate itd. Vsa opravila lahko komentirate, igrate vloge ...

IGRE, KI SPODBUJAJO GOVORNI RAZVOJ

Mamin glas je prvi in najboljši učitelj. Branje, pogovor in skupna igra so pri razvoju govora nepogrešljivi.

⇒ Čivkanje, mukanje, kikirikanje ...

V knjižnici si izposodite živalske slikanice, ki se ob pritisku na gumb oglašajo. Nato tudi sami ponovite glasove. Otroka boste navdušili tudi, če boste priredili domače gledališče – skoraj zagotovo imate doma kaj plišastih živali. Izmisлите si scenarij in uprizorite igro, v kateri naj ne manjka oglašanja živali, s katerimi boste igrali. Otroci se s poslušanjem učijo – večkrat kot boste nek glas ponovili, bolj ga boste utrdili v otrokovi zavesti.

Čeprav vam ne bo odgovarjal, vas bo rad poslušal in se tako tudi nevede učil.

⇒ **Uspavanke**

Ta igra pomaga malčku, da hitro osvoji glas a-a-a. Če boste to počeli zvečer, se bo malček tudi hitreje pomiril po aktivnem dnevu in hitreje zaspal. Kako uspravate svojega otroka? Ga rahlo zazibate in mu kaj zapojete? Malček to hitro prenese na lutko ali katero drugo igračko. Pokažite mu, kako to stori, vmes pa naj ponavlja glasove, ki bi ga lahko zazibali v sen.

⇒ **Ponavljaj za meno**

Skozi besedne igre lahko otrokovemu razvoju pustite povsem prosto pot, vse dokler se malček ne nauči pravilne izgovorjave besed. Ob prvem letu starosti dojenček običajno že osvoji zvoke, kar predstavlja najboljši temelj za učenje besed. Smisel igre je ponavljanje zlogov in zvokov za mamo. Kar pa zna hitro postati dolgočasno. Poskusite tako: ko vaš malček že osvoji določen zlog, zberite nekaj predmetov, ki se s tem zlogom začenjajo. Glasno in jasno ponavljajte besede ter mu pokažite predmet, nato pa vam jih lahko, če to že zmore, poimenuje sam.

⇒ **Enciklopedija**

Ta igra temelji na vizualnem sprejemanju informacij. Zberite nekaj jasnih, živobarvnih, po možnosti velikih fotografij različnih ptic, živali in rastlin. Kar je najpomembneje, naj njihova poimenovanja vključujejo zloge, ki jih malček že zna izgovoriti. Malčku pokažite sliko in imenujte podobo na fotografiji. Pri tem bodite pozorni, da bodo vaš obraz in zlasti ustnice dobro vidni.

⇒ **Govoreče igračke**

Včasih so bile govoreče igračke nekaj nenavadnega, danes so, čeprav so od običajnih dražje, v veliko pomoč pri razvoju govora skozi igro. Zberite te, ki jih

imate doma, jih v vrsti razdelite pred malčka in jih vključite po zaporedju drugega za drugim. Glasovi naj označujejo besede ali živalske zvoke, a brez glasbene spremljave. Ko je malček slišal že vse, jih ponovite, da bo videl, kako jih izgovarja mama. A to je šele začetek igre. Najzanimivejši del se začne, ko se vaš otrok hoče s takšnimi igračkami lastnoročno poigrati. Preden mu jo podate v roke, naj jo "pokliče" z glasom, ki ga igračka oddaja.

⇒ Odmev

Po dopolnjenem drugem rojstnem dnevu se lahko z malčkom preizkusite tudi tako. Poprosite ga, da s hrbtom proti vam sede na nasprotni konec sobe ali vas posluša sedeč na stolčku pri mizi, medtem ko vi pripravljate večerjo. Vi izgovarjajte različne besede, včasih glasno, spet drugič malo tišje, a vedno jasno. Naj se vaš otrok potruzi izgovoriti vsako, obenem pa poizkuša to storiti z isto glasnostjo, ki ste jo izbrali vi.

⇒ Jaz začnem, ti končaš

Med drugim in tretjim letom starosti lahko skupaj oblikujeta stavke, ki bodo tudi preverjali otrokov spomin, besedni zaklad, pomene besed in kontekst stavka. Vi rečete: "Mamica je na mizo postavila sladoled, zdaj ..." in tu nadaljuje otrok, "ga bomo pa pojedli."

KNJIGE SO NAJBOLJŠI IZVOR ZNANJA

"Zakaj naj mu berem, če ne razume?" Zato, ker mu boste na ta način privzgojili ljubezen do knjig. Ko bo malček enkrat dovolj star, da bo razumel in tudi povezoval prebrano, bo sam rad posegel po čtivu, do takrat pa za to nalogo skrbite vi. Branje knjig je zabavno – spreminjajte glasove, igrajte vloge, menjajte intonacijo in barvo glasu. Morda se vam bo kdaj zdelo odveč, ko vas bo otrok že tretjič prosil, da mu preberete ali poveste isto pravljico, vendar pomislite, da se skozi ta proces največ nauči – to boste videli, ko bo začel določene dele ponavljati v svoji igri ali pa boste v njegovem govoru zasledili besede iz pravljice, zgodbe.

IN KO SE PRI GOVORU OTROKA POJAVIJO TEŽAVE?

Največ težav imajo otroci z izgovorjavo sičnikov in šumnikov (Č, Š, Ž) ter glasov kot sta L in R. Mnoge raziskave na tem področju so pokazale, da so **govorne težave današnjih otrok povezane s slabšo motoriko jezika ter nasploh s pomanjkanjem gibanja pri otrocih**, predvsem v predšolskem obdobju, ko je razvoj izgovorjave glasov in govora nasploh najbolj intenziven.

Mnogi logopedi ugotavljajo, da se otroke **predolgo razvaja z dudami in stekleničkami**, s čimer se jim okvari griz, zobe in gibljivost jezika. Pozabljamo namreč, **da si prav s hranjenjem in grizenjem hrane otrok krepi jezične in oralne mišice, ki sodelujejo pri govorjenju**.

Pomembno je, da ob težavah pravočasno poiščemo pomoč logopeda ter da otroka, ki ima težave ob tem ne izpostavljamo in ga na to nenehno NE opozarjamo. Pomagamo mu preko različnih igrice, predvsem takrat, ko smo z njim sami in se »igramo govor«.

Najpomembnejši učitelji govora otrok so vsi tisti, ki se z njim vsak dan pogovarjajo: oba starša, sorojenci, stari starši, vzgojiteljica..... Ti postanejo njegovi vzorniki, zato je pomembno, da se tega zavedajo in se pri govoru ustrezno potrudijo ter po nepotrebem ne govorijo »otročje« (v pomanjševalnicah), saj se mora otrok v tem primeru izgovorjave in pomena besed učiti dvakrat.

Ne glede želje staršev, pa se je potrebno zavedati, da je vsak otrok individualna oseba in njegov razvoj poteka po določenih razvojnih zakonitostih, ki jih moramo pri vsakemu otroku upoštevati in spoštovati, ob pojavu težav pa z ustreznimi in pravočasnimi pristopi otroku pomagati pri njihovem odpravljanju.

Erna Zabukovec, univ. dipl. psih.
Bernarda Okoliš, prof.spec.in reh.ped.

Povzeto po:

<http://www.bibaleze.si/clanek/malcek/kaj-vpliva-na-razvoj-otrokovega-govora.html>

<http://www.bibaleze.si/clanek/malcek/igre-ki-spodbujajo-govorni-razvoj.html>

<http://siol.net/trendi/odnosi/starsi-naj-se-pri-pogovoru-z-otroki-potrudijo-naj-ne-govorijo-po-otrocje-350384>